

Nr 829

Av herrar **Carlsson** i Stockholm och **Nelander**, i anledning av
Kungl. Maj:ts proposition, nr 188, med förslag till förordning om investeringsavgift för år 1957, m. m.

I två likalydande motioner, den ena, I: 636, väckt i första kammaren av herr Ohlon m. fl. och den andra, II: 832, väckt i andra kammaren av herr Ohlin m. fl., har yrkats avslag på proposition nr 188 med förslag till förordning om investeringsavgift för år 1957, m. m. Undertecknade ansluter sig till de synpunkter som där kommer till uttryck och har alltså den uppfattningen att propositionen i fråga bör avslås.

För den händelse riksdagen emellertid skulle i princip acceptera propositionens förslag om uttagande av den allmänna investeringsavgiften även under 1957, bör enligt vår mening bestämmelserna på nedan angivna punkter få en annan utformning än den som i propositionen föreslagits.

I propositionen föreslås beträffande maskiner och inventarier att ersättningsanskaffning som inte är att hänföra till normalt underhåll skall beläggas med investeringsavgift. Bortsett från specialfallet att likartade tillgångar direkt bytes, då avgift skall utgå endast på erlagd mellanskillnad, kommer vid ersättningsanskaffningar som inte betecknas som normalt underhåll investeringsavgiften att beräknas på den totala kostnaden i stället för enbart på den del av anskaffningen som kan betecknas som *nyanskaffning*. Konsekvensen blir att avgiften drabbar investeringar, som är nödvändiga för produktionsapparatens *vidmakthållande*, och inte endast sådana som innebär dess utvidgande. Vi anser att en utformning av bestämmelserna som får en sådan konsekvens bör undvikas. Det kan ske om man fasthåller vid principen att endast *nyanskaffning* skall avgiftsbeläggas. Vi vill därför föreslå, att bestämmelserna omarbetas så, att vid ersättningsanskaffning av maskin eller annat inventarium avdrag må göras för den utrangerade tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde eller, om detta inte kan visas, det belopp som erhålles vid försäljningen av tillgången. En sådan generell avdragsregel bör gälla samtliga förvärvskällor.

Den i förslaget till förordning medgivna rätten till avdrag vid inkomsttaxeringen för erlagd investeringsavgift innebär att denna reellt kommer att understiga tolv procent av kostnaden för den avgiftsbelagda investeringen. Detta förutsätter emellertid att den skattskyldige kan redovisa vinst under det räkenskapsår då avgiften bokförts såsom omkostnad i räkenskaperna, d. v. s. senast när debetsedel å avgiften erhållits. Veder-

börande har alltså möjlighet att fördela avdraget på två räkningsår. Konsekvensen blir emellertid att företag som inte noterar vinst under något av de aktuella åren drabbas av investeringsavgiftens hela tyngd, medan andra i jämförelse härmed kommer lindrigare undan. Detta innebär att man särskilt betungar de nystartade företagen, som ju ofta får räkna med att vinsten kan utebli under de första särskilt kostnadskrävande verksamhetsåren, samtidigt som deras stora investeringsbehov minskar möjligheterna att skjuta upp investeringarna och därmed undvika avgiften.

För att undgå den med lagförslaget icke avsedda effekten att nyföretagande i speciell grad hämmas jämfört med annan företagsamhet bör man till de föreslagna bestämmelserna foga ett tillägg av innebörd att företagare, som erlagt investeringsavgift men vars rörelse under de år då avgiften bokförts som omkostnad visat förlust eller så ringa överskott, att han vid beräkning av nettointäkten av rörelsen inte kunnat utnyttja hela avdragsrätten, må tillgodogöra sig det resterande avdraget intill fem år efter det investeringsavgiften erlagts.

Man vill med investeringsavgiften vinna att en del av den planerade investeringsverksamheten uppskjuts till en ur samhällsekonomisk synpunkt gynnsammare tidpunkt. Det borde därför vara självklart att man beträffande de investeringar, för vilka tidpunkten inte kan väljas fritt, befriades från skyldighet att erlægga avgift. Vi avser därvid sådana investeringar som föranleds av förelägganden från offentlig myndighets sida. Exempel på sådana är förbättrings- och ersättningsarbeten som påbjuds av fartygsinspektionen, yrkesinspektionen eller av hälsovårdsnämnd. Angelägenheten av sålunda föreskrivna arbeten har ju prövats av offentlig myndighet, och den som erhållit föreläggandet är skyldig att ställa sig detta till efterrättelse. Vi föreslår därför att investeringar som tillkommit på direkt föranstaltande av offentlig myndighet inte skall anses som avgiftspliktig investering.

I 5 § av den föreslagna förordningen om investeringsavgift för år 1957 förklaras bl. a.:

Har tillgång gått förlorad genom brand, haveri eller liknande av den avgiftsskyldiges åtgöranden oberoende anledning eller har tillgång tagits i anspråk genom expropriation eller liknande förfarande eller eljest avyttrats under sådana förhållanden att tvångsförsäljning måste anses vara för handen, skall härav föranledd ersättningsanskaffning icke anses utgöra avgiftspliktig investering till den del kostnaden för den nya tillgången motsvarar 200 procent av uppburen ersättning för den förlorade eller avyttrade tillgången eller — då fråga är om tillgång som gått förlorad genom brand, haveri eller liknande anledning och försäkringsskydd icke till någon del förelegat — 200 procent av anskaffningskostnaden.

Denna bestämmelse har tolkats så, att den lättnad i avgiftsplikten som medges endast kan ske om ersättningsinvesteringen göres av ägaren till den egendom som gått förlorad. Det förekommer emellertid fall där en ägare till fastighet avstår att ersätta denna sin egendom, när den gått förlorad, t. ex. genom brand. I den mån det i fastigheten funnits lokaler som förhyrts av företagare i hans rörelse, tvingas denne, om han vill fortsätta sin verksamhet och inte andra hyresmöjligheter står till buds, att själv fullgöra den ersättningsinvestering som hans forne hyresvärd avstår ifrån. Samma skäl av force majeure natur som ligger till grund för den i 5 § föreslagna avgiftslindringen talar för att också hyresgäster i ovan skisserade belägenhet får åtnjuta denna. Vi föreslår därför att den aktuella paragrafen i förordningen ges en sådan utformning att den för sådan hyresgäst, som i fastighetsägarens ställe tvingas företa ersättningsbyggande, inrymmer möjlighet att få den avgiftslindring som skulle tillkommit värden, därest denne företagit ersättningsinvesteringen.

Med stöd av det som ovan anförts hemställes,

A. att riksdagen, för den händelse riksdagen skulle i princip antaga det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 188 fogade författningsförslaget om investeringsavgift för år 1957, måtte besluta om ändringar av följande innebörd:

1) att vid ersättningsanskaffning av maskin eller inventarium inom samtliga förvärvskällor avdrag må göras för den utranterade tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde eller, om detta icke kan visas, för det belopp som erhålles vid försäljning av tillgången;

2) att företagare, som erlagt investeringsavgift men vars rörelse under de år då avgiften bokförts som omkostnad visat förlust eller så ringa överskott, att han vid beräkning av nettointäkten av rörelsen inte kunnat utnyttja hela avdragsrätten, må tillgodogöra sig det resterande avdraget intill fem år efter det investeringsavgiften erlagts;

3) att investeringar, som tillkommit på direkt föranstaltande av offentlig myndighet, inte skall anses som avgiftspliktig investering;

4) att för sådan rörelseidkande hyresgäst som i fastighetsägarens ställe tvingas företa för hans rörelse nödvändigt ersättningsbyggande inrymmes möjlighet att få samma i 5 § av den föreslagna förordningen medgivna avgiftslindring som skulle ha tillkommit fastighetsägaren, därest denne företagit ersättningsinvestering;

**B. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till
erforderliga ändringar i författningstexten.**

Stockholm den 9 november 1956

C. W. Carlsson

Eric Nelander
